

Tekst til hverdagslivspalten i TA lørdag 24.02.18

Av Beate Alstad

Pompeii og det seksuelle livet i antikken.

Etter min forrige hverdagslivartikkel, om mannlig prostitusjon i Pompeii, har jeg fått flere tilbakemeldinger om hvordan man kan ha så detaljert kunnskap om dette emnet.

I år 79 var Pompeii et driftig industri- og handelssted med 8–12 000 innbyggere, sentralt beliggende ved Napolibukten og omgitt av fruktbare vindrue- og olivenmarker. Byen var også et populært feriested for velstående romere.

Så da Pompeii forsvant fra jordens overflate så brått i år 79 e.Kr. etter vulkanen Vesuvus utbrudd, viste det seg nesten 2000 år senere, å være et skattkammer av informasjon om livet i den romerske oldtid. Asken stivnet til sten, og bevarte byen nærmest hermetisk. Dette har vært en «gavepakke» til arkeologer helt fra 1748. Da startet man med systematiske utgravninger, som fremdeles pågår den dag i dag. Dette er grunnen til den detaljerte kunnskapen om blant annet prostitusjon og pornografi.

For det som overrasket arkeologene på 1700- og 1800-tallet aller mest, var de mange såkalt «umoralske» freskene og skulpturene som ble avdekket. Disse var ikke begrenset til bordellene eller til soverom i rikmannsvillaene, slik man først hadde antatt. Fruktbarhetsguden Priapus' gigantfallos kunne beskues på gatehjørner, i offentlige bygninger og i privathjem. Ja, falloser var hogd inn i gatebelegningen, andre over dører og porter, mens enkelte var støpt i metall og ble brukt som oljelamper. De mange penisene hadde imidlertid ikke bare seksuelle undertoner, de var også symboler på fertilitet, hell og humor.

Den romerske kulturen adskiller seg fra andre oldtidskulturer ved at mange private aktiviteter var lagt til det offentlige rom. Pompeii rommet derfor en rekke påkostede bygninger: et forum, templer, teatre, et amfiteater og badeanstalter for begge kjønn med oppvarmede svømmebassenger. I de offentlige badene fant man veggmalier med seksuelle motiver som klart var ment for kvinners blick.

Dessuten var det mengder av butikker, bakerier, barer, tavernaer, vertshus, verksteder og ikke minst bordeller. Byens rike borgere tilfredsstilte seg med sine egne slaver, og de mange bordellene var dermed først og fremst for byens underklasse samt besøkende handelsfolk og sjømenn.

Akvedukter ledet vann inn i byen: Velstående hjem var utstyrt med toalett og badekar som alle var perfekt bevart under askelaget. Noen av boligene, spesielt villaene i forstedene, må selv etter vår standard betraktes som luksuriøse

Skildringer av seksuell aktivitet og landskapsbilder kunne henge side om side i hjemmene. Rikmannsvillaenes erotiske veggmalier ble ikke ansett som skammelige, eller noe som måtte gjemmes bort. Ofte viste de scener fra mytologien: nymfer, guder og satyrer som elsket på alle måter. Trolig ble bildene assosiert med glede, luksus og høy status og de var blant annet ment å skulle imponere og underholde gjestene.

Men seksuelle motiver var ikke forbeholdt overklassen. De fantes på billige masseproduserte bruksgjenstander, så vel som på kostbare kunstverk. Drikkekar og tallerkener, både av keramikk og av gull og sølv, var dekorerte med samleiescener, både homo- og heteroseksuelle.

I vår tid betraktes funnene fra Pompeii helst som antikk kunst, dette til tross for sin tydelige seksuelle karakter.

God vinterferie Telemark!